

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

De minister voor Rechtsbescherming
drs. S. Dekker
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Afdeling strategie

bezoekadres
Kneuterdijk 1
2514 EM Den Haag

correspondentieadres
Postbus 90613
2509 LP Den Haag

www.rechtspraak.nl

datum 10 maart 2021
doorkiesnummer [redacted]
e-mail [redacted]
ons kenmerk [redacted]
uw kenmerk [redacted]
bijlage(n) -
onderwerp Advies voorontwerp Wet wijziging Wsnp

Geachte heer Dekker,

Bij brief van 2 december 2020, verzocht u de Raad voor de rechtspraak (de 'Raad') advies uit te brengen inzake het wetsvoorstel Wet Wijziging van de Faillissementswet ter verbetering van de doorstroom van de gemeentelijke schuldhulpverlening naar de wettelijke schuldsaneringsregeling natuurlijke personen (het 'Wetsvoorstel').

- **Het Wetsvoorstel**

Het wetsvoorstel strekt tot wijziging van Faillissementswet ('Fw') om, volgens de toelichting, te zorgen voor een betere aansluiting tussen het gemeentelijk schuldhulpverleningstraject en de wettelijke schuldsaneringsregeling natuurlijke personen ('Wsnp'). Daartoe wordt voorgesteld de in artikel 288 Fw opgenomen criteria waaraan de rechter een verzoek tot toelating tot de Wsnp moet toetsen op onderdelen aan te passen. Ook voorziet het Wetsvoorstel in de introductie van de mogelijkheid voor schuldeisers om hoger beroep in te stellen tegen de beslissing van de rechter om de schuldenaar toe te laten tot de Wsnp.

Na overleg met de gerechten, adviseert de Raad als volgt.¹

¹ De Raad voor de rechtspraak heeft op grond van artikel 95 van de Wet op de rechterlijke organisatie een wettelijke adviestaak met betrekking tot nieuwe wets- en beleidsvoorstellen die gevolgen hebben voor de rechtspraak. De adviezen worden vastgesteld na overleg met de gerechten. De Raad voor de rechtspraak is een adviescollege in de zin van artikel 79 en 80 van de Grondwet. Bij het opstellen van zijn adviezen beoordeelt de Raad de voorgenoemde wet- en regelgeving in het bijzonder op de gevolgen voor de organisatie en de werklust van de gerechten en op de (praktische) toepasbaarheid en uitvoerbaarheid. Rechterlijke zaken zijn bij de behandeling van individuele zaken niet gebonden aan de inhoud van de wetgevingsadviezen van de Raad voor de rechtspraak.

datum 10 maart 2021
kenmerk XXXXXXXXXX
pagina 2 van 9

1. Algemeen

De Raad onderkent zonder meer het maatschappelijke belang dat gezocht moet worden naar betere oplossingen voor mensen die geconfronteerd zijn met probleemschulden, te weten schulden die redelijkerwijs niet (langer) kunnen worden afbetaald. Ook de Rechtspraak maakt zich zorgen over de grote groep burgers die te kampen heeft met dit soort probleemschulden en realiseert zich de maatschappelijke kosten die daarmee gepaard gaan. De aanbevelingen uit het *Visiedocument schuldenproblematiek en rechtspraak*² van februari 2019 ('het Visiedocument'), waarnaar de minister voor Rechtsbescherming in de toelichting verwijst, zijn onverminderd actueel.

De Raad deelt de verwachting dat de uitbraak van het coronavirus en de crisis die daar het gevolg van is de schuldenproblematiek verder kan doen verergeren. De Raad is het eens dat bij de aanpak van de schuldenproblematiek een juiste balans moet worden gezocht tussen de belangen van een schuldenaar, die van de schuldeisers en het bredere maatschappelijke belang.

Het Wetsvoorstel heeft in hoofdzaak tot doel om de gemeentelijke schuldhulpverlening beter te laten aansluiten op de Wsnp. In de toelichting wordt uit de structureel stagnerende doorstroom naar de Wsnp afgeleid dat die aansluiting verbetering behoeft. De Raad deelt deze visie. Vaststaat dat de instroom tot de Wsnp vanaf 2012 substantieel is afgenomen, en dat ook het aantal Wsnp-verzoeken in de afgelopen jaren is afgekald. Tegelijkertijd blijkt uit de jaarlijkse 'Monitor Wsnp'-rapporten dat er in de praktijk, ook bij schuldeisers, steun bestaat voor het stelsel van de schuldsaneringsregeling voor natuurlijke personen.³

2. Mogelijkheden binnen het bestaande wettelijk kader

Bij de gerechten bestaat de indruk dat in de huidige situatie (veel) verbetering mogelijk is in het opstellen van toelatingsverzoeken schuldsaneringsregeling, de begeleiding van schuldenaren naar en in het vereiste minnelijke traject, het al dan niet indienen van dwangakkoorden en de doorstroom van schuldenbewind naar de schuldsaneringsregeling. Daar is op zichzelf geen wetswijziging voor nodig. Wél is versterking van voorlichting, kennisdeling en verdere professionalisering vereist.

Als illustratie daarvan kan gedacht worden aan de soms voorkomende situatie dat zaken van ondernemers niet direct in behandeling worden genomen of dat schuldenaren ten onrechte wordt opgedragen eerst een eigen woning te verkopen voorafgaand aan een Wsnp-verzoek, dan wel dat schuldenaren met een beperking onvoldoende ondersteuning en passende begeleiding krijgen bij het aanleveren van de voor het verzoek vereiste gegevens. Gemeentelijke schuldhulpverlening, maar ook betrokkenen bij het schuldenbewind dienen beter geïnformeerd te worden, bijvoorbeeld ook over de toepassing van de hardheidsclausule door de rechter die over de toelating van het Wsnp-verzoek

² Gepubliceerd op: <https://www.rechtspraak.nl/SiteCollectionDocuments/visiedocument-schulden.pdf>.

³ Zie: <https://www.bureauwsnp.nl/bibliotheek/onderzoeken/overzicht>.

datum 10 maart 2021
kenmerk XXXXXXXXXX
pagina 3 van 9

oordeelt. Dit kan de doorstroom naar een structurele oplossing voor mensen met probleemschulden verbeteren.

De indruk is dat, bijvoorbeeld in situaties waarin schulden mogelijk niet te goeder trouw zijn ontstaan, te vaak onnodig lang gewacht wordt met het indienen van verzoeken bij de rechter, terwijl in de omstandigheden van het geval aanleiding kan bestaan toch tot toelating tot de schuldsaneringsregeling over te gaan. Of in situaties waarin vroeg duidelijk is dat er geen reële mogelijkheden zijn om tot een buitengerechtelijke schuldenregeling te komen, niet wordt doorgepaktd met een Wsnp-verzoek dan wel een (gecombineerd) dwangakkoordverzoek, waardoor onnodige vertraging ontstaat die aan schuldoplossing in de weg staan.

In het verlengde van het Visiedocument onderneemt de Rechtspraak op dit terrein verschillende initiatieven en inspanningen via pilotprojecten. De opbrengst van die initiatieven zal binnen de Rechtspraak verder worden verspreid en kan aan een betere doorstroom bijdragen. Ook organiseren diverse gerechten voorlichtingsbijeenkomsten aan schuldhulpverleners en bewindvoerders.

Wsnp-bewindvoerders en insolventie-advocaten weten in het algemeen heel goed welke schoenen waar wringen en wat er nodig is om ofwel een minnelijke regeling tot stand te brengen, ofwel een Wsnp- of dwangakkoordverzoek te doen. De Raad geeft u in overweging Wsnp-bewindvoerders en insolventie-advocaten een (passende) toevoegingsvergoeding toe te kennen voor het pogen een minnelijke regeling tot stand te brengen en, indien dat niet lukt, het indienen van een Wsnp-verzoek.

3. Het terugbrengen van de termijn van de ‘goede trouw-toets’ van vijf naar twee jaar

Als een schuldenaar in de vijf jaar voorafgaand aan zijn toelatingsverzoek niet te goeder trouw is geweest bij het aangaan of onbetaald laten van schulden kan een schuldenaar volgens de wet in principe niet worden toegelaten tot de schuldsaneringsregeling, tenzij de hardheidsclausule uit artikel 288, derde lid Fw wordt toegepast. Volgens de toelichting blijkt uit onderzoek dat veel onzekerheid bestaat in de schuldhulpverleningspraktijk over hoe de rechter de hardheidsclausule toepast, hetgeen er toe leidt dat schuldenaren soms onnodig in een minnelijk traject blijven hangen of zonder oplossing uit een dergelijk traject verdwijnen.

Op de herkomst van de vijfjaarstermijn uit artikel 288, eerste lid, onderdeel b Fw heeft de Raad overigens een andere visie dan hetgeen in de MvT wordt opgemerkt. Volgens de toelichting is deze huidige vijfjaarstermijn historisch gezien terug te voeren op de algemene wettelijke termijn voor verjaring van vorderingen (van vijf jaar). De Raad heeft dat niet terug kunnen vinden; de vijf jaar lijkt eerder te zijn gebaseerd op de vijfjaarstermijn in artikel 288, tweede lid, onderdeel c, welke termijn op haar beurt kennelijk is gebaseerd op de toen geldende Recofa-aanbevelingen.⁴

In lijn met een aanbeveling uit het Visiedocument wordt in het Wetsvoorstel gekozen voor een verkorting van de termijn van de ‘goede trouw-toets’ van vijf naar twee jaar, met handhaving van de

⁴ Zie voor een en ander TK 2004-2005, 29 942, nr. 3, p. 20-21.

datum 10 maart 2021
kenmerk XXXXXXXXXX
pagina 4 van 9

hardheidsclausule, maar met het uitgangspunt dat deze in beginsel niet zal worden toegepast. De Raad waardeert dat deze aanbeveling uit het Visiedocument in het Wetsvoorstel wordt opgevolgd, en plaatst daarbij de volgende kanttekeningen:

3a Belang van maatschappelijk debat

Voor de wettelijke schuldsaneringsregeling is voldoende maatschappelijk draagvlak vereist. De indruk van de gerechten is dat in uitgangspunt passend maatwerk mogelijk is binnen het bestaande wettelijke kader, te weten de huidige termijn van vijf jaar, met de mogelijkheid van toepassing van de hardheidsclausule en de mogelijkheid om bij het ontbreken van goede trouw de regeling vanaf de aanvang op een langere termijn te zetten.

Dit neemt echter niet weg dat het wenselijk is dat, in het bredere spectrum van de zoektocht naar de juiste balans tussen de schuldenproblematiek, de belangen van schuldenaren, maar ook die van schuldeisers, voorafgaand aan wijziging door het parlement een maatschappelijk debat wordt gevoerd over de wachttijd van een schuldenaar met schulden die niet te goeder trouw zijn ontstaan om in aanmerking te komen voor een schuldsaneringsregeling. Daaruit kan een maatschappelijke opvatting over een passende termijn worden afgeleid, waarbij bijvoorbeeld ook aan de orde kan komen in hoeverre een korte (of langere) termijn van invloed is op het betaalgedrag in algemene zin. De Raad merkt daarbij op dat dit maatschappelijk debat eerder nog niet is gevoerd; de huidige termijn van vijf jaar is, zoals hiervoor aan de orde kwam, uiteindelijk mede terug te voeren op een Recofa-aanbeveling. Het is bij uitstek aan de wetgever om te bepalen welke termijn met inachtneming van alle belangen passend is.

3b Helderheid nodig over goede trouw criterium

Indien wordt besloten om te komen tot een verkorting van de goede trouwtermijn van vijf naar twee jaar verdient het aanbeveling dat in de Memorie van Toelichting door de wetgever, liefst met concrete voorbeelden geïllustreerd, wordt aangegeven wat hij verstaat onder ‘niet te goeder trouw ontstane’ en ‘niet te goeder trouw onbetaald gelaten’ schulden. Het is voor alle betrokkenen, zowel in het minnelijk voortraject als voor de rechter, van belang dat de bedoeling van de wetgever helder is, dat duidelijk is met welke strengheid deze normen dient te worden toegepast en uitgelegd en dat duidelijk wordt gemaakt voor wie de regeling wel is bedoeld en voor wie niet.

3c Langere termijn voor categorie schuldenaren die evident te kwader trouw heeft gehandeld

Bij het voorstel van verkorting van de termijn naar twee jaar lijkt vooral gedacht te zijn aan de schuldenaar die weliswaar enigszins verwijtbaar schulden heeft laten ontstaan, maar hierbij niet overduidelijk te kwader trouw heeft gehandeld. Die laatste categorie schuldeisers bestaat ook en het is twijfelachtig of in de samenleving draagvlak bestaat voor een verkorting van de termijn voor die categorie. Te denken valt aan een penningmeester die de plaatselijke voetbalvereniging heeft bestolen of de oplichter die zichzelf op grote schaal heeft verrijkt door zichzelf producten te laten leveren zonder de intentie te hebben hiervoor te betalen. Voor een deel van deze gevallen kan artikel 288, tweede lid onder c Fw uitkomst bieden, waarin kort gezegd staat dat iemand niet kan worden toegelaten tot de schuldsaneringsregeling indien hij schulden heeft die voortvloeien uit een in de afgelopen vijf jaar onherroepelijk geworden veroordeling voor een misdrijf. In lang niet alle gevallen echter zal er een strafrechtelijke vervolging zijn geweest van schuldenaren met te kwader trouw ontstane schulden.

datum 10 maart 2021
kenmerk XXXXXXXXXX
pagina 5 van 9

De Raad adviseert om bij de verkorting van de termijn naar twee jaar een bepaling op te nemen die de rechter in evidente uitzonderingsgevallen een (beperkte) bevoegdheid geeft om een door de wetgever concreet te bepalen langere termijn te hanteren, in geval van overduidelijk te kwader trouw ontstane schulden.

4. De tienjaartermijn na een eerdere schuldsaneringsregeling

De Raad ondersteunt de introductie van een uitzonderingsmogelijkheid op de afwijzingsgrond betreffende de tienjaartermijn. De wet moet in een dergelijke uitzonderingsmogelijkheid voorzien; het ontbreken ervan is niet van deze tijd. Introductie van de uitzonderingsmogelijkheid verbetert de doorstroom naar Wsnp in bepaalde gevallen. Nu wordt vaak veel energie gestoken in het ‘redden’ van een slecht lopende schuldsaneringsregeling, juist omdat de gevolgen van de tienjaartermijn zo groot zijn. In die zin maakt het Wetsvoorstel de Wsnp passend flexibeler. Ook biedt deze uitzonderingsmogelijkheid ten opzichte van het bestaande wettelijke kader meer gereedschap voor rechterlijke toetsing voor de schrijnende gevallen.

De rechter kan op grond van het voorgestelde artikel 288 lid 4 Fw een verzoek tot toelating toewijzen in situaties die leiden tot ‘een onbillijkheid van overwegende aard’. Uiteraard kan de Rechtspraak invulling aan deze open norm geven, maar voor de praktijk (waaronder schuldhulpverlening) zou het wenselijk zijn dat de wetgever op dit punt wat meer richting geeft. Ook wordt het van belang geacht dat hierover een maatschappelijk debat wordt gevoerd. De Raad adviseert daarom in de Memorie van Toelichting nader te illustreren aan welke voorbeelden in dit geval in het bijzonder moeten worden gedacht. Wat nu als iemand na een eerdere schone lei opnieuw problematische schulden heeft laten ontstaan en dit weliswaar niet heel erg verwijtbaar is maar ook niet geheel zonder eigen schuld? Of als iemand na een eerdere tussentijdse beëindiging vanwege het niet nakomen van de sollicitatieverplichting nu weliswaar een voltijds baan heeft gevonden zodat aannemelijk is dat de regeling nu wel succesvol kan worden doorlopen, maar daarnaast verwijtbaar nieuwe schulden heeft laten ontstaan? Is het in die gevallen de bedoeling van de wetgever dat de rechter wel of niet gebruik maakt van de uitzonderingsbevoegdheid op de tienjaartermijn?

5. Hoger beroep voor schuldeiser tegen een toelating tot de schuldsaneringsregeling

De Raad adviseert de voorgestelde invoering van een hoger beroep mogelijkheid voor de schuldeiser grondiger te overdenken. Naar het oordeel van de Raad wordt met een dergelijke maatregel niet automatisch een betere balans tussen de belangen van de schuldenaar en die van de schuldeisers bereikt. Er is geen onderbouwd verlangen van schuldeisers bekend, strekkende tot meer bemoeienis bij toelating tot of verblijf van schuldenaren in de schuldsaneringsregeling.

De Raad pleit er daarom voor zeer terughoudend te zijn met het openstellen van een hoger beroepsmogelijkheid op basis waarvan alle schuldeisers hoger beroep kunnen instellen tegen de toelating van de schuldenaar tot de schuldsaneringsregeling. Deze schuldeisers hebben immers in de

Raad voor de
rechtspraak

datum 10 maart 2021
kenmerk [REDACTED]
pagina 6 van 9

eerste instantie – bij de toelatingsrechter – tot op heden, en ook in het Wetsvoorstel, geen eigen positie en partijrol. Als schuldeisers dan toch mogen mee procederen, dient dit op een juiste wijze te geschieden, dat wil zeggen vanaf het begin en in twee feitelijke instanties. Dat verandert toelatingszittingen evenwel fundamenteel en leidt tot contentieuze procedures, die meer behandeltijd en griffiebelasting vergen. Het verdient de voorkeur om het te laten zoals het is.

Mocht een beroepsmogelijkheid voor schuldeisers worden opengesteld, dan zou deze zich moeten beperken tot de situatie waarin de schuldenaar is toegelaten tot de Wsnp op basis van de hardheidsclausule, bedoeld in artikel 288, derde lid Fw, zoals ook in het Visiedocument als optie is benoemd. Ook in dit geval zal goed nagedacht moeten worden over de praktische uitwerking, gelet op de toepasselijke termijnen en het tijdig op de hoogte stellen van schuldeisers over een toelating tot de schuldsaneringsregeling. Dat laatstgenoemde element zal tot een grote administratieve belasting van de griffie kunnen leiden.

Mogelijk alternatief

Het voorgaande neemt niet weg dat ook de Raad het belang ziet van het beter betrekken van schuldeisers bij het voortraject. Dat kan bijdragen aan de aanvaardbaarheid van de schuldenoplossing. Dit kan plaatsvinden door bijvoorbeeld de opsteller van het Wsnp-verzoek op te dragen daarin ook aandacht te schenken aan het standpunt van de schuldeisers over het Wsnp-verzoek in aanvulling op de vraag of schuldeisers instemmen met het minnelijke traject. Ook kan gedacht worden aan een standaardbrief die aan alle schuldeisers wordt toegezonden, bijvoorbeeld gelijktijdig met het minnelijk aanbod. Door middel van die brief kunnen de schuldeisers dan worden uitgenodigd om – zo zij dat willen – hun visie te geven op een eventueel in te dienen schuldsaneringsverzoek. Te verwachten is dat meeste schuldeisers van de geboden mogelijkheid geen gebruik zullen maken, maar die schuldeisers waarvoor de wetgever de appelmogelijkheid wil openstellen zullen dat mogelijk wel doen. Vervolgens kan de rechtbank bij de beoordeling van het schuldsaneringsverzoek de brieven van de schuldeisers meenemen.

6. Van schuldenbewind naar schuldsaneringsregeling

De doorstroom van schuldenbewind naar de schuldsaneringsregeling is in het kader van het voorliggende Wetsvoorstel niet onmiddellijk relevant, maar wel in het bredere verband van een betere toeleiding naar de schuldsaneringsregeling. Deze betere toeleiding is van belang omdat een schuldenbewind in beginsel niet leidt tot schuldoplossing. De doorstroom van schuldenbewind naar schuldsaneringsregeling zou door de wetgever gestimuleerd moeten worden. In dit verband is het wenselijk dat bij de instelling van een schuldenbewind na een bepaalde periode - bijvoorbeeld drie, zes of twaalf maanden – moet worden getoetst of een minnelijke regeling met de schuldeisers mogelijk is. Als dat niet het geval is, zou in uitgangspunt een verzoek tot toelating van de schuldsaneringsregeling moeten worden gedaan, tenzij evident is dat aan de vereisten van artikel 288 Fw niet kan worden voldaan.

Raad voor de
rechtspraak

datum 10 maart 2021
kenmerk XXXXXXXXXX
pagina 7 van 9

De nieuwe Wet adviesrecht gemeenten bij schuldenbewind zal niet in alle schuldenbewinden tot informatie over de minnelijke regeling leiden, omdat het daarin aan de gemeente is om wel of geen advies in te dienen en een gemeente dat in de regel alleen zal doen als het bewind niet nodig wordt geacht. Dat leidt ertoe dat er geen informatie komt in een schuldenbewind waar dat wel nodig is. Mogelijk zou de beschermingsbewindvoerder uitgebreidere (wettelijke) verplichtingen opgelegd kunnen krijgen bij de boedelbeschrijving, met als doel de mogelijke doorstroom tussen schuldenbewind en schuldsaneringsregeling te bevorderen. In een van de schuldenrechterpilots wordt hiermee al geëxperimenteerd.

7. Vergelijking met andere landen

Het strekt tot de aanbeveling dat in de verdere voorbereiding van het Wetsvoorstel een vergelijking met het wettelijke regime in representatieve andere landen, lidstaten in de Europese Unie, wordt gemaakt voor wat betreft de termijnen die worden gehanteerd bij de 'goede trouw-toets' en de termijn waarna een schuldenaar weer de wettelijke schuldsaneringsregeling kan gebruiken. Ook is interessant om te bezien of in andere lidstaten een beroepsrecht voor schuldeisers tegen toelating tot de schuldsaneringsregeling openstaat.

8. Overgangsrecht

Anders dan thans in het Wetsvoorstel is bepaald, is de Raad voorstander van onmiddellijke werking. Het is zeer onwenselijk om schuldenaren op zitting te krijgen wiens verzoek moet worden afgewezen omdat voor hen nog de oude criteria gelden, terwijl een nieuw verzoek op grond van de dan geldende wet voor toewijzing in aanmerking zou kunnen komen. Dat zou ten slotte innerlijk tegenstrijdig zijn met het doel van het Wetsvoorstel, nl. de doorstroom tot de Wsnp te bevorderen.

9. Werklast

Het Wetsvoorstel heeft gevolgen voor de werklast van de Rechtspraak.

a. Betere aansluiting gemeentelijke schuldverleningstraject op de Wsnp

Als de toestroom van Wsnp-verzoeken als gevolg van het Wetsvoorstel toeneemt zullen er a) meer verzoeken tot toelating tot de Wsnp worden ingediend en behandeld moeten worden b) waarschijnlijk meer schuldsaneringsregelingen gaan lopen waarop een rechter-commissaris en juridische ondersteuning toezicht dienen te houden.

De aanname in de Memorie van Toelichting dat de kosten gemoeid met de toename van het aantal zaken gecompenseerd kunnen worden vanuit de bestaande begroting omdat het aantal toelatingsverzoeken en toelatingen de afgelopen jaren is gedaald, staan niet in nauw verband tot elkaar.

datum 10 maart 2021
kenmerk XXXXXXXXXX
pagina 8 van 9

Een betere leidraad voor de inschatting van de te verwachten toename is de grootschalige omvang van de schuldenproblematiek in Nederland gecombineerd met hetgeen de schuldhulpverleners aan effecten verwachten van het Wetsvoorstel.

De Raad schat in dat het aantal verzoeken en het aantal regelingen met ongeveer 10% zal toenemen. De afgelopen vijf jaren waren er gemiddeld 8.837 Wsnp-verzoeken en 6.356 Wsnp-regelingen per jaar. Er wordt dus een toename van 884 verzoeken ($10\% \cdot 8.837$) en 636 regelingen ($10\% \cdot 6.356$) verwacht. De werklast hiervan bedraagt **in totaal bijna €1,2 mln. per jaar.**

b. Hoger beroepsmogelijkheid voor schuldeisers

Het openstellen van een hoger beroepsmogelijkheid tot een toename van het aantal zaken bij de hoven leiden. Ook zal de hoger beroepsmogelijkheid tot een zwaardere administratieve belasting van de griffies leiden, vanwege de noodzaak van het in kennis stellen van schuldeisers door de rechtbank bij toelating van een schuldenaar tot de schuldsaneringsregeling.

De Raad schat in dat het openstellen van de hoger beroepsmogelijkheid voor schuldeisers in ongeveer 10% van de beslissingen tot toelating Wsnp tot een hoger beroep zal leiden. Dit betekent dat er per jaar ongeveer 636 keer ($10\% \cdot 6.356$) hoger beroep door schuldeisers zal worden ingesteld. De werklast van het openstellen van hoger beroep bedraagt **bijna €2,0 mln. per jaar.**

c. Versoepeling 10 jaarstermijn

De impact van de wijziging van het versoepelen van de tienjaarstermijn op de werklast zal naar verwachting beperkt zijn, hoewel nu nog niet goed is te overzien in hoeveel gevallen binnen de tienjaarstermijn een nieuw verzoek tot toelating tot de schuldsaneringsregeling zal worden gedaan.

d. Totaal

De totale werklastgevolgen van dit wetsvoorstel bedragen **structureel €3,1 mln. per jaar.**

Totale werklastconsequenties	<u>Structureel</u>
Mutatie als gevolg van aantallen	3.569.137
Effect wijziging gemiddelde zaakzwaarte	-421.455
Effect behandeltime per zaak	0
Kosten RC	0
Totale effect wetsvoorstel	3.147.683

- **Conclusie**

De Raad onderkent het belang van het Wetsvoorstel, maar is niet overtuigd van alle voorgestelde maatregelen, en geeft u in overweging om het Wetsvoorstel op de in dit advies genoemde onderdelen aan te passen.

Raad voor de
rechtspraak

datum 10 maart 2021
kenmerk [REDACTED]
pagina 9 van 9

- **Tot slot**

Indien na het uitbrengen van dit advies het Wetsvoorstel op belangrijke onderdelen wordt gewijzigd en/of indien uit nadere uitvoeringsregelgeving belangrijke werklastgevolgen voortvloeien, dan wordt de Raad graag in de gelegenheid gesteld daarover aanvullend te adviseren. Met het oog op de voorbereiding van de gerechten op de invoering van het Wetsvoorstel, stelt de Raad er prijs op als hij geïnformeerd wordt over de indiening van het Wetsvoorstel bij de Tweede en de Eerste Kamer en de plaatsing van de definitieve wetstekst in het Staatsblad.

Hoogachtend, [REDACTED]

[REDACTED]
Lid Raad voor de rechtspraak